

předsedou dozorčí rady, a stal se takto příčinou, že Dr. Š. byl na konec v očích členů družstva považován za korupčníka, — a že konečně, když četnictvo jej samotného vyšetřovalo pro zpronevěru a předseda dozorčí rady četnictvu udal ono někdejší sdělení obžalovaného o vyplacení 3.000 Kč Dr. Š-ovi, že ani tehdy nevyvrátil toto obvinění Dr. Š-e, nýbrž že jen prohlásil, že peníze vyplatil v Praze, komu však, že neřekne —, pak důvody rozsudkové při vší své obšírnosti opominuly přesně se vyjádřiti o tom a ponechaly tu naprotou nejasnost a nejistotu, jakou vlastně činnost neb úřední úkon Dr. Š-e měl nalézací soud na mysli, jenž podle tvrzení nebo náznaků stěžovatelových měl býti oněmi 3.000 Kč odměněn, co podle názoru a mínění prvního soudu bylo podle udání a obviňování stěžovatelova za poskytnutý tento úplatek docíleno nebo čeho aspoň mělo býti dosaženo, zejména když se v rozsudkových důvodech směšují ony hovory, jež se domáhaly nového, teprve budoucího zákroku a úplatku v Praze za účelem popohnání věci stavebního a bytového družstva, s původním stručným a nic bližšího nenapovídajícím tvrzením, že částku 3.000 Kč dostal Dr. Š.

Podle toho, co uvedeno, není dosavadními skutkovými zjištěními nalézacího soudu opodstatněn úsudek, že udání a obviňování týkalo se »vymyšleného zločinu braní darů ve věcech úředních«; vlastní slova obžalovaného, jeho obviňování Dr. Š-e, že mu byl poskytnut dar 3.000 Kč a další náznaky, jak jsou v rozsudku skutkově zjištěny, nedovolují ještě logicky ten závěr, že Dr. Š. podle udání a obviňování obžalovaného prý přijal jako úředník dar 3.000 Kč jediné proto, aby při rozhodování o veřejných věcech konal svůj úřad, nebo že se dal darem tím svěsti při obstarávání svých prací úředních k nějakému stranictví.

Čís. 5515.

Maření exekuce podle § 1 zákona čís. 78/1883 ř. z., postoupili-li členové družstva s ručením neobmezeným, které se octlo v platebních nesnázích, svoji usedlost.

K pojmům »hrozící exekuce« a »věřitel«. Subjektivní stránka.

(Rozh. z dne 15. února 1936, Zm I 38/36.)

N e j v y š š í s o u d jako soud zrušovací zamítl zmatečnou stížnost obžalovaných F. P. a J. P-ové do rozsudku krajského soudu v Mostě ze dne 8. října 1935, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými, a to F. P. přechodem, J. P-ová přestupkem podle § 1 zákona o maření exekuce ze dne 25. května 1883, č. 78 ř. z.

Z d ů v o d ů :

S hlediska hmotněprávního zmatku č. 9a) § 281 tr. ř. namítá stížnost především, že v době, kdy stěžovatelé postoupili svou usedlost svému synovi J. P., t. j. dne 27. září 1928, nehrozila jim ještě žádná exekuce, poněvadž doplatky k úhradě schodku v konkursu společenstva »Spar-

und Vorschussverein, reg. Genossenschaft m. unbeschr. Haftung« v D., jež byly pak marně na stěžovatelích exekučně vymáhány, byly stěžovatelům předepsány teprve v roce 1933, že v době závadného jednání, t. j. dne 27. září 1928, nebylo jisto, že dojde k uvalení konkursu na jmění společenstva, že se tehdy zejména nevědělo, do jaké výše bude stěžovatelům jako členům společenstva s ručením neobmezeným přispěti k úhradě schodku, a že proto stěžovatelé nemohli míti v úmyslu zmařiti budoucí exekuci. Námitky nejsou odůvodněny.

Napadený rozsudek po skutkové stránce bere za prokázáno, že stěžovatel F. P. byl po dobu mnoha let zástupcem ředitele a asi začátkem roku 1928 se stal ředitelem společenstva, že již v roce 1924 octlo se společenstvo v platebních nesnázích a bylo mu povoleno moratorium, že zamýšlená sanace se nezdařila a že obžalovanému F. P. bylo známo, že hrozí konkurs, jenž byl pak dne 16. listopadu 1928 na jmění společenstva skutečně prohlášen, když krátce před tím, a to dne 27. září 1928 stěžovatelé postoupili své hospodářství synovi, vymínivše si jen malý výměnek. Že si též spoluobžalovaná J. P-ová v této rozhodné době byla vědoma špatné finanční situace družstva a následků hrozícího konkursu a zejména též své vlastní povinnosti ručební, plyne nejen z úvahy napadeného rozsudku, že není dobře myslitelné, aby spoluobžalovaná jako manželka ředitele společenstva nebyla informována o hrozícím konkursu a jeho následcích, ale i ze zjištěné skutečnosti, že stěžovatelka sama před tím ze svého přispěla k pokusu o sanaci družstva, a z jejího doznání při hlavním přelíčení, že věděla, že se družstvo tehdy octlo v platebních nesnázích. Z těchto zjištěných skutečností plyne logicky závěr nalézacího soudu, že stěžovatelům v době závadného jednání hrozila exekuce a že si toho byli vědomi, neboť exekuce hrozí každému, kdo ví, že má platiti, avšak nechce nebo je si vědom toho, že mu platiti nebude možno. Že si stěžovatelé uvědomili, že jako členové společenstva s neobmezeným ručením po uvalení konkursu, s nímž počítali, budou nuceni, aby ze svého majetku přispěli k úhradě schodku, nepopírá vlastně ani zmateční stížnost, ale namítá jen, že tehdy nebyla určena ani jsoucnost, ani výše, ani doba splatnosti závazku stěžovatelů. Než toho se ke skutkové postatě maření exekuce podle § 1 zák. č. 78/1883 ř. z. nevyžaduje. Spornost závazku nevylučuje, že dlužníku hrozí po zjištění jsoucnosti a výše nároku exekuce. Věřitelem ve smyslu zákona o maření exekuce je, komu přísluší proti jiné osobě pohledávka, která může býti vymáhána ze jmění dlužníkovy. Že by výše její musila býti již známa, zákon nepředpokládá. Exekuce hrozí, je-li objektivně nebezpečí, že bude zavedena a ví-li pachatel o tomto nebezpečí. Při tom je úplně lhostejno, zda nebezpečí to hrozí přímo, či závisí-li zahájení exekuce teprve na zjištění nároku ať již sporem nebo jiným způsobem, na př. řízením upraveným v §§ 172 a násl. konk. řádu č. 64/1931 Sb. z. a n. pro případ prohlášení konkursu na jmění výdělkového a hospodářského společenstva. S naznačeného hlediska nesejde na tom, zda stěžovatelé nebyli při sepisování postupní smlouvy notářem zvlášť upozorněni na závazky vyplývající pro ně z uvalení konkursu na jmění společenstva a nelze proto neúplnost rozsudku podle č. 5 § 281 tr. ř. spatřovati v tom, že se neobírá příslušnou částí obhajoby stěžovatelky J. P-ové. Ani po subjektivní stránce se ke

skutkové podstatě trestného činu, zejména ani přečinu podle § 1 zák. o maření exekuce nevyžaduje, aby pachateli byla výše pohledávky věřitele známa. Okolnost ta by ovšem mohla mít význam pro řešení otázky, zda pachatel zamýšlel škodu v určité výši nebo si byl vědom výše škody, která z jeho jednání nastane. Než otázka ta jest pro rozhodnutí, zda čin dlužno podřaditi skutkové podstatě přečinu podle § 1 zák. o maření exekuce nerozhodná, jelikož výše škody je toliko objektivní známkou skutkové podstaty tohoto přečinu a stačí, jak bude ještě doličeno, jen úmysl zmařiti určitý způsob exekuce.

Ze zjištěných skutečností nalézací soud též právem usoudil, že stěžovatelé jednali v úmyslu, by zcela nebo zčásti zmařili uspokojení svého věřitele (t. j. společenstva, pokud se týče jeho konkursní podstaty). Rozsudek přihlíží k obhajobě stěžovatelů, že odevzdali hospodářství jen proto, že jsou staří a nemocní a že syn J., jenž byl již ženat, naléhal na odevzdání, a právem poukazuje k tomu, že stěžovatelé, kdyby neměli úmysl vyhnouti se svým závazkům vůči společenstvu a zmařiti hrozící exekuci, mohli se při odevzdání hospodářství synovi postarati o to, aby nároky společenstva (pokud se týče jeho věřitelů) byly náležitě zajištěny. Že tak neučinili nikoli snad jen z nedbalosti, jak se snaží dovoditi zmateční stížnost, nýbrž že při tom šlo o jednání úmyslné, toho nejlepším dokladem je zjištěná skutečnost, že se stěžovatelé postoupením nemovitosti, při čemž si vyhradili jen malý výměnek, zbavili největší části, ne-li veškerého svého majetku právě v době, kdy vyvrcholila krise společenstva a krátce na to došlo k uvalení konkursu. Podle ustáleného rozhodování zrušovacího soudu se ke skutkové podstatě podle § 1 zák. o maření exekuce nevyžaduje pachatelův úmysl, aby věřiteli vymožení jeho pohledávky vůbec znemožnil a takto věřitele poškodil, nýbrž stačí, směřoval-li úmysl pachatelův k tomu, aby zmařil určitý způsob exekuce, úplné nebo částečné uspokojení věřitele tou cestou, o niž právě jde, a vzešla-li z činu dlužníkovy taková přeměna v jeho jmění, která způsobuje věřiteli obtíže, zvláště průtahy ve vydobytí pohledávky. Těmto náležitostem plně vyhovuje zjištěné jednání stěžovatelů, neboť tím, že vlastnické právo k usedlosti převedli na syna, bylo věřiteli znemožněno, aby ihned neb aspoň v dohledné době mohl vésti exekuci na nemovitý majetek dlužníků. Na tom nic nemění, že věřitel mohl tuto překážku po případě odkliditi odpůrcím sporem.

S naznačeného hlediska nesejde na tom, zda stěžovatelé postoupivše hospodářství synovi, byli úplně nemajetní, či zda měli tehdy ještě 5.000 Kč na hotovosti, jak se hájila obžalovaná J. P-ová a jak potvrdil svědek J. P., zvláště když oba zároveň udali, že těchto peněz musilo býti použito k úhradě dluhů stěžovatelů za lombardovanou válečnou půjčku, kterýžto dluh syn stěžovatelů J. P. nepřevzal.

Čís. 5516.

Zákon odníma v ustanovení § 359 tr. zák. exekútovi dispozičné právo nad zabavenou vecou bez akejkoľvek výhrady a exekút nemôže rozhodovať o tom, ktorý z vymáhajúcich veriteľov a ako má byť zo zabavenej veci uspokojený.